

Kommentar till rektorsämbetets utredning om min föreläsning om arv och miljö.

Låt mig till att börja med konstatera att ingen har kontaktat mig i samband med utredningen och att varken utredaren, medicinska fakultetens dekanus eller programdirektören för läkarutbildningen har hört föreläsningen. Ingen har bett att få se den aktuella Powerpointfilen eller annat material som delats ut till studenterna. Utlåtandet tycks helt och hållet vara byggt på brevväxlingen mellan de inblandade och mina kommentarer till den missnöjda studentens klagomål.

I utredningen har nedanstående passager en nyckelroll. Efter att ha konstaterat att ingenting tyder på att någon blivit vare sig kränkt, trakasserad eller diskriminerad, skriver utredaren:

”Däremot kan ... de formuleringar och uttryck som föreläsaren använder sig av utgöra en risk för diskriminering i form av trakasserier på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck sexuell läggning eller på grund av etnicitet.”

”Med anledning av den identifierade risken för diskriminering i undervisningen i form av trakasserier på grund av kön ... eller etnicitet rekommenderar utredaren att fakultetens och fakultetens utbildningsnämnd vidtar de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas för att minimera risken för diskriminering.”

Man kan undra vad detta egentligen betyder. Vem är det som enligt utredaren kan tänkas utföra de trakasserier som det finns risk för? Vem är det som löper risk att bli trakasserad? Menar utredaren att det visserligen inte gått att styrka att jag har trakasserat någon men att det finns en risk för att jag ändå har gjort det eller att jag kan komma att göra det framgent? Finns det risk för att åhörare kan uppmuntras att trakassera någon? Det framgår inte heller i utredningen hur man har kommit fram till detta. Vad grundar sig riskbedömningen på? Dessa frågor har en viss vikt eftersom utredaren rekommenderar ”förebyggande åtgärder”. Man kan ju knappast vidta åtgärder för att minska en risk om man inte är klar över vad det är som riskeras.

I detta sammanhang undrar man också på vilken grund utredaren tar upp diskriminering pga. etnicitet. Detta berörs med en enda mening i föreläsningen. I en textruta med rubriken ”Variation mellan och inom grupper II” står

”Hög heritabilitet *inom* en grupp är förenligt med låg heritabilitet *mellan* grupper. Hög heritabilitet inom grupp kan därför *inte* automatiskt översättas till skillnader mellan kön, raser mm.” (Kursiveringarna i originalet.)

Inte ett ord sägs i föreläsningen om etnicitet utöver detta. På vilket sätt kan formuleringarna ovan innebära en ”risk för diskriminering ...i form av trakasserier på grund av ... etnicitet”? Eftersom etnicitet inte förekommer någon annanstans i föreläsningen måste det vara det citerade stycket som anses innebära risk. Tankegången är dock inte lätt att förstå.

Man måste också fråga vilka de ”ord och uttryck” är som utredaren anser innebära en risk för trakasserier. Inget enda exempel ges. Trots de kryptiska formuleringarna kommer texten med säkerhet att uppfattas som om utredaren trots allt funnit något som närmar sig trakasserier. Det är en grov anklagelse och det hade varit därför varit rimligt om hon hade försökt att underbygga den.

Det är svårt att undgå intrycket att utredaren visserligen inte funnit något konkret att kritisera men samtidigt är rädd för att Lunds universitet skall framstå som otillräckligt kraftfullt i sin anslutning till tidsandan och att hon därför inte kunnat förmå sig till ett otvetydigt avvisande av klagomålen. Istället flyr hon till kryptiska formuleringar som visserligen inte betyder något men som ändå kommer att uppfattas som förståelse för kritiken.

Man kunde kanske tycka att denna historia borde avfärdas som en löjlig fars, vilket den otvivelaktigt är, och beklaga att universitetets företrädare nedlät sig till att medverka i den, men saken har

tyvärr en allvarlig sida också. Var och en som i framtiden överväger att föreläsa om ämnen som kan väcka starka känslor eller säga saker som vissa studenter inte vill höra, måste räkna med möjligheten att utsättas för betydande obehag och en offentlig granskning med helt andra måttstockar än de som normalt används vid värderingen av föreläsningar. Man kan inte heller räkna med något stöd från arbetsgivaren. I istället har man att se fram emot "åtgärder" grundade på insinuanta formuleringar, men helt utan bevisning i form av exempel, om "trakasserier" och "diskriminering". Man skall inte bli förvånad om det i framtiden kommer att bli svårt att finna föreläsare som är villiga att underkasta sig de konsekvenser som en trohet mot akademiska principer tydligen kan medföra.

Germund Hesslow